

تاریخ انقلاب اسلامی

جلد ششم

آیت الله منتظری از قائم مقامی تا عزل

مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت

عنوان و نام پدیدآور	منتظری از قائم مقامی تا عزل / تکوین موسسه فرهنگی قدر ولایت.
مشخصات نشر	تهران: قدر ولایت، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۲۷۶ ص. ۱۳/۵ × ۲۱/۵ س.م.
فروست	تاریخ انقلاب اسلامی ۱ ج. ۶.
شابک	دوره ۴-۳۸۰-۶۴-۹۷۸: ۹۷۸-۹۶۴-۴۹۵-۳۸۰-۴
وضعیت فهرست نویسی	فها :
موضوع	منتظری، حسینعلی، ۱۳۰۱ - ۱۳۸۸.
موضوع	ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷
شماره افزوده	موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت
شماره افزوده	تاریخ انقلاب اسلامی ۱ ج. ۶.
رده بندی کنگره	۱۳۹۲ ج. ۶. ت/ ۱۵۵۳ DSR
رده بندی دیویی	۹۵۵/۰۸۲
شماره کتبخانی ملی	۳۱۰۸۶۴۴

موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت

پایه انقلاب اسلامی

آیت الله منتظری در قائم مقامی تا عزل

تالیف و ناشر: موسسه فرهنگی هنری قدر ولایت

نوبت چاپ: پنجم ۱۴۰۳ // شمارگان: ۱۰۰۰ عدد

حروفچینی: ظریفیان // لیتوگرافی: سحر // چاپ و صحافی: قدر ولایت (دیجیتال)

طرح جلد: امیر خلیلی فرد

شابک: ۶-۳۸۶-۴۹۵-۹۶۴-۹۷۸ شابک دوره: ۴-۳۸۰-۶۴-۹۷۸-۹۶۴-۴۹۵-۳۸۰-۴

قیمت: ۱۴۰۰۰۰ تومان

دفتر توزیع و پخش: خیابان پاسدور - خیابان ۱۲ فروردین جنوبی - کوچه خاقانی پلاک ۸

تلفن: ۶۶۴۶۹۵۸-۶۶۴۱۱۵۱-۶۶۴۶۹۵۸ شماره: ۶۶۹۷۰۲۰۵

نشانی پایگاه اینترنتی: www.ghadr110.ir نشانی پست الکترونیکی: info@ghadr110.ir

کلیه حقوق محفوظ و مخصوص ناشر است

فهرست مطالب

مقدمه ۹

فصل اول

انتخاب (آیت الله) منتظری به عنوان قائم مقامی ۱۱

فصل دوم

افکار و عملکرد و فعالیت های (آیت الله) منتظری در دوران قائم مقامی ۲۷

۲/۱- امامت جمعه تهران ۲۸

۲/۲- (آیت الله) منتظری و دولت موقت ۲۹

۲/۳- (آیت الله) منتظری و جنبش های آزادی بخش ۳۰

۲/۴- مسئولیت عفو زندانیان و ایجاد دفاتر نمایندگی در دانشگاه ها ۳۰

۲/۵- (آیت الله) منتظری و وضعیت بیت وی ۳۲

۲/۶- ویژگی های شخصی و شخصیتی (آیت الله) منتظری ۳۵

۲/۶/۱- خودمحوری، عجب و غرور ۳۵

۲/۶/۲- تأثیرپذیری از گروه ها و احزاب معاند ۳۷

۲/۶/۳- ساده لوحی و بی تدبیری ۴۰

۲/۶/۴- عدم استقلال شخصیت سیاسی و اجتماعی ۴۲

۲/۷- نموداری از زندگی (آیت الله) منتظری ۴۴

فصل سوم

عزل (آیت الله) منتظری ۴۷

۳/۱- نفوذ سید مهدی هاشمی در بیت (آیت الله) منتظری ۵۲

۳/۲- دیدار سید مهدی هاشمی با هاشمی رفسنجانی ۶۰

- ۳/۳- اعترافات سید مهدی در معرفی خودش ۶۵
- ۳/۴- کشف خانه تیمی (۳) ۷۱
- ۳/۵- نامه سید احمد خمینی به (آیت‌الله) منتظری ۸۲
- ۳/۶- دخالت در بازجویی‌های سید مهدی هاشمی! ۸۳
- ۳/۷- مصاحبه تلویزیونی سید مهدی هاشمی ۸۸
- ۳/۸- نامه (آیت‌الله) منتظری به امام خمینی ۹۱
- ۳/۹- وضعیت سید هادی هاشمی ۹۴
- ۳/۱۰- موضع‌گیری‌های (آیت‌الله) منتظری بعد از اعدام سید مهدی هاشمی ۱۰۲
- ۳/۱۱- موضع‌گیری حضرت امام نسبت به سخنرانی (آیت‌الله) منتظری ۱۱۲

فصل چهارم

- وقایع پس از عزل (آیت‌الله) منتظری ۱۲۷

فصل پنجم

- موضع‌گیری‌های (آیت‌الله) منتظری پس از عزل از قائم‌مقامی ۱۳۷
- ۵/۱- اصل ولایت فقیه ۱۳۷
- ۵/۲- بازنگری قانون اساسی ۱۳۹
- ۵/۳- نظارت استصوابی شورای نگهبان ۱۳۹
- ۵/۴- ناموفق پنداشتن نتایج انقلاب اسلامی ۱۴۰
- ۵/۵- موضع نسبت به سید مهدی هاشمی ۱۴۱
- ۵/۶- فعالیت‌های هسته‌ای ایران ۱۴۱
- ۵/۷- روابط ایران با غرب و آمریکا ۱۴۱
- ۵/۸- حفظ نظام جمهوری اسلامی ۱۴۲

پیوست‌ها

- پیوست ۱ ۱۴۷
- پیوست ۲: زندگی‌نامه سید مهدی هاشمی ۱۴۸
- پیوست ۳: نامه سید مهدی هاشمی به (آیت‌الله) منتظری ۱۵۳
- پیوست ۴: نامه دیگری از سید مهدی هاشمی به (آیت‌الله) منتظری ۱۵۷
- پیوست ۵: نامه سید مهدی هاشمی به (آیت‌الله) منتظری درباره تضادهای درونی خط سه ۱۶۱

- پیوست ۶: نامهٔ سید مهدی هاشمی به (آیت‌الله) منتظری دربارهٔ دیدار با هاشمی‌رفسنجانی .. ۱۶۶
- پیوست ۷: نامهٔ سید مهدی هاشمی به هاشمی‌رفسنجانی دربارهٔ دیدار با سید احمد خمینی... ۱۷۴
- پیوست ۸: گزارش آقای ری‌شهری به حضرت امام..... ۱۸۱
- پیوست ۹: نامهٔ (آیت‌الله) منتظری به حضرت امام خمینی (ره)..... ۱۸۴
- پیوست ۱۰: متن نامهٔ آقای ری‌شهری به حضرت امام ۱۹۶
- پیوست ۱۱: پاسخ آقای ری‌شهری به نامهٔ (آیت‌الله) منتظری به امام ۱۹۸
- پیوست ۱۲: متن نامهٔ (آیت‌الله) منتظری به حضرت امام..... ۲۰۴
- پیوست ۱۳: متن اولین مصاحبهٔ مهدی هاشمی..... ۲۰۶
- پیوست ۱۴: متن نامهٔ آقای ری‌شهری به (آیت‌الله) منتظری ۲۱۶
- پیوست ۱۵: نامهٔ سید مهدی هاشمی به حضرت امام خمینی..... ۲۲۰
- پیوست ۱۶: متن کیفرخواست دستگیر شدن دادگاه ویژهٔ روحانیت دربارهٔ سید مهدی هاشمی ۲۲۱
- پیوست ۱۷: متن کامل دادنامهٔ حاکم سرع دادگاه ویژهٔ روحانیت دربارهٔ سید مهدی هاشمی .. ۲۳۷
- پیوست ۱۸: نامه (آیت‌الله) منتظری امام خمینی در مورد اعدام‌های دسته‌جمعی زندانیان سیاسی ۲۴۲
- پیوست ۱۹: پیام حضرت امام خمینی به روحانیان، مبلّغ، مدرّسین، طلاب و ائمه جمعه و جماعات (منشور روحانیت)..... ۲۴۴
- پیوست ۲۰: نامهٔ آقایان کروبی، جمارانی و روحانی به (آیت‌الله) منتظری ۲۵۸
- جوابیهٔ (آیت‌الله) منتظری به نامهٔ آقایان کروبی، جمارانی و روحانی ۲۶۶
- پیوست ۲۱: نامهٔ (آیت‌الله) منتظری به امام خمینی (ره) ۲۶۷
- نمایه اشخاص ۲۷۱
- نمایه موضوعی..... ۲۷۳
- منابع و مأخذ ۲۷۷

مقدمه

ریزش‌ها و رویش‌ها، یکی از مواردی است که در هر انقلابی وجود دارد. در انقلابی با مختصات اسلامی، ریزش‌ها و رویش‌ها، نمود بیشتری پیدا می‌کند، چرا که دشمنان، ریزش‌ها را بزرگ و مهم کرده و لیکن از رویش‌ها سخنی به میان نمی‌آورند.

رویش‌ها در انقلاب اسلامی، عظیم و چشمگیر است، چه در تحول بزرگ انسانی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، که تجلی کامل آن در هشت سال دفاع مقدس شاهد بودیم، و چه در تداوم انقلاب اسلامی که در گرایش نسل‌های دوم و سوم به ارزش‌های انقلاب و معنویت و بصیرت آنان دیده می‌شود.

عامل اصلی رویش‌ها، به ماهیت پیروان انقلاب اسلامی و رهبریت پارسا و پاک‌دامن و زاهد و درعین‌حال شجاع و مدیر و مدبر و دشمن‌شناس بازمی‌گردد. فطرت‌های پاک و انسانی تحت تأثیر پاکی‌ها و نفخات الهی قرار می‌گیرند، چیزی که در این انقلاب کاملاً محسوس است. استقلال از بیگانگان سلطه‌جو، آزادی‌های مشروع و منطقی و قانونی، خودباوری و تلاش‌های بی‌پایان برای پیشرفت‌های علمی و فنی، مشارکت بی‌نظیر مردمی در حمایت از انقلاب و اصول آن و مسئولان نظام، در دنیایی نظیر است و اینها درخشندگی‌هایی است که فکر و دل جوانان را جذب و جلب می‌نماید و آنان را دل‌بسته نظام رهبری آن می‌سازد.

عامل اصلی ریزش‌ها، یا یکی از عوامل مهم ریزش‌ها، کم آوردن ایمان است که روزگاری تندترین شعارها را علیه دشمنان و به سود انقلاب سر می‌دادند. دشواری‌ها و گردنه‌ها را عبور می‌کنند و کسانی که زاد و توشهٔ آنان متناسب با این مشکلات نباشد و هزینه کرده‌ها و سایش‌های ایمان و معنویت را با شب‌زنده‌داری‌ها و تقویت ارتباط با خدا جبران و افزایش ندهند، در برابر طوفان‌های دشمنان بیرونی و دنبالهٔ آنها در داخل زمین‌گیر می‌شوند، که قرآن کریم به این حقیقت اشاره می‌نماید:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَنْتَقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ.^۱

ای کسانی که ایمان آورده‌اید چرا هنگامی که به شما گفته می‌شود در راه خدا بیرون روید، سنگین می‌شوید بر زمین؟ آیا راضی شدید به زندگانی دنیا در مقابل آخرت؟

عامل مهمی که کمبودهای ایمانی و معنوی را تشدید نموده و سرعت و شیب سقوط را افزایش می‌دهد، نفوذ عناصر منحرف و باطل و وابسته به بیگانه در بیوت علما و مسئولان است. اینان با وسوسهٔ دائمی - که خداوند مکرر از این وسوسه‌ها هشدار داده و توصیه به یاد خدا و پناه بردن به او می‌نماید^۲ - و القاء اطلاعات

۱- سورهٔ توبه: آیهٔ ۳۸.

۲- سورهٔ ناس: آیات ۱-۶

غلط، نگاه و رویکرد آنان را تغییر داده و پوششی فریبنده برای ضعف‌های درونی آنان فراهم می‌کنند. تا آن‌گاه که آنان را در مقابل انقلاب و راهی که تاکنون پیموده و از آن دفاع کرده بودند قرار دهند. مصداق‌های این‌گونه افراد در نظام جمهوری اسلامی شاید زیاد نباشد اما پراهمیت است. انحراف کسانی مانند آیت‌الله حسینعلی منتظری که پارهٔ تن امام بود، حقاً ضربه سنگین و تلخی بود که تنها با شهادت امام خمینی و اعتماد و باور مردم و مسئولان به معظم‌له، قابل تحمل شد. این حادثه، البته عبرت‌آموز بود و شاید یکی از نعمات خفیه الهی بود که در عین تضمین آیندهٔ انقلاب، هشدار می‌داد برای تمام مسئولان و مردم که بندگی خدا و توسل به ذات الهی و توجه به احکام شرع و پرهیز از مجالست با منحرفان و وابستگان را جدی بگیرند.

حضرت امام خمینی از ابتدا با طرح قائم‌مقامی رهبری و سپس با قائم‌مقامی ایشان مخالف بودند، چرا که ساده‌لوحی و تأثیرپذیری او را شناخته بودند. امام بعدها این مسئله را به‌طور صریح و روشن مطرح کردند: **والله قسم من از ابتدا با انتخاب شما مخالف بودم، ولی در آن وقت شما را ساده‌لوح می‌دانستم که مدیر و مدبر نبودید ولی شخصی بودید تحصیل‌کرده که مفید برای حوزه‌های علمیه بودید و اگر این‌گونه کارها تا آن را ادامه دهید مسئله تکلیف دیگری دارم.**^۱

در هر حال، این نفع، بخش مهمی از جریان انقلاب اسلامی است که تا چند سال قبل^۲ هم ادامه یافت و هزارچندگاهی یک‌بار سر بر می‌آید و فضای جامعه را متشنج و آلوده می‌ساخت. این بخش از تاریخ انقلاب اسلامی، در کنار تلخی‌ها، درس‌های زیادی دارد و لذا باید آن را به‌خوبی و عمیق شناخت و همواره در یاد خود داشت. اینکه امام در کتاب «سبب‌نامه سیاسی - الهی خود می‌فرمایند:

میزان در هر کس حال فعلی اوست.^۳

حاوی نکات ارزنده‌ای است. از جمله ماهیت اصلی مسئله را روشن می‌سازد که ممکن است کسانی در طول عمر خود، خدمات و مبارزاتی داشته باشند اما به سبب ضعف ایمان و معنویت و بصیرت، در دام منحرفان افتاده و به راه پیموده شده، پشت کنند. قطعاً در این حالت میزان حال فعلی است و نیابستی خدمات گذشته مانعی در اجرای حکم الهی و قانون نبود. چنانچه امام در حاشیه انتصاب آیت‌الله احمد جنتی به سمت ریاست سازمان تبلیغات اسلامی - که پس از عزل منتظری از قائم‌مقامی سابق^۴ - فرمودند:

این مسئله که نظام در اهداف خود جدی است و با هیچ‌کس شوخی ندارد، در صورت به خطر افتادن ارزش‌های اسلامی با هر کس در هر موقعیت قاطعانه برخورد می‌نماید، باید بتواند یک اصل خدشه‌ناپذیر برای تمامی دست‌اندرکاران و مردم تبلیغ گردد.^۴

امید است این جلد از مجموعه «تاریخ انقلاب اسلامی» که با همت برادر ارجمند جناب آقای ابوالحسن محمدیان تدوین گردیده است، این تجربیات و درس‌ها را به‌خوبی تبیین و در اختیار مردم به‌ویژه جوانان قرار داده باشد. ان‌شاءالله

مؤسسه فرهنگی هنری قدر ولایت

۱- صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۲۳۱.

۲- رحلت آیت‌الله منتظری، ۱۳۸۸/۹/۲۸.

۳- صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۴۵۲.

۴- صحیفه امام، ج ۲۱، ص ۳۳۹، ۱۳۶۸/۱/۱۴.